המוכר את הספינה פרק חמישי בבא בתרא פח.

כגון שנטלה למוד כה. כלומר מתניתין לאו בגבול הבית ולא בחצרות מוכרי לוחות מירי אלא כגון שנטלה למוד בחוכה השמן ואע"ג דלא לדעת (ג) המצוות שלחה דשמן לא יטלנה משנטלה מתחייב בה וכדרבה: **כיישב.** במקל. גבי זקן ואינה לפי כבודו מירי בג"מ (דף ג:) **דאע"פ שאינו חייב להחזירה** כיון שהיישב נתחייב בה. והשתא איכא לפרושי מודים חכמים לרבי יהודה בשלא נטלה וכו': **אימור דאמר רבה.** אי בעי הוה פריך לימא דרבה תנאי היא אלא דעדיפא מינה קפריך: **דאנקטיה גברי בריישא.** הלקיחה פסיעות מילוות כלומר הרגילה לברוח וילוך למרחוק ומש"ה נתחייב בה: **כגון שנטלה.** מיד מיתון: **למוד בחוכה לאחרים.** שהלוחות מדה ומדד בה לאחרים: **וכשואל שלא מדעתם.** בעל הלוחות פליגי: **דמר סבר.** רבנן גזלן הוי וקנייה להתחייב בה עד שתבא (ד) ליד בעלים דבעינן והשיב את הגזילה(ה) והשבה ליד מיתון לאו השבה היא והכי אמרי' בהגזל ומאכיל (נ"ק דף קיח.). הגונב טלה מן העדר והחזירו ומת לו נגנב חייב באחריותו דבעינן דעת בעליו ואין זה דעת בעליו כשמוסרו ליד מיתון: **ורבי יהודה סבר שואל הוי.** וכי מחזירו למקום ששאלו משם די והלכך משהחזירו למיתון פטור. והא דאמרי' (ה) דהמפקיד (ה) הא דאמר רבא שואל שלא מדעת גזלן הוי היינו לרבנן דהכא. ומודים חכמים לרבי יהודה הכי יש לפרש מודים חכמים לר' יהודה היכא דלא נטלה למוד בה לאחרים אפילו נטלה למוד בה לאחרים דקמני דקמני גזמן שהלוחות ביד המיתון שלא מדד בה אלא לצורך המיתון ואם כן לא אפקה מרשות בעליו ומש"ה פטור מן הלוחות.

ואין דמפר' לה להא סוגיא לחצוות הרגיל אלוי ומסר לו בעל הבית כסר הפונדיון ושלח בשביל השמן והאיסר ולא שלח ביד בנו כי אם הלוחות לבדה וכך הסוגיא פשוטה: **והני מילי דקילי דמיה.** (ו) שדמיו קטנים כגון רמיים של פלפלין ושאר כלים קטנים שדרכן לעולם לתת בפשוט פשוט. ובגדרים (לא:) מוקי לה להא דשמואל בתרעא חריפא ובדבר שלוקחין קופלין עליו לאין הנאה למוכר בלקיחתו של זה דהרבה יצאלו קופלין ומשום דהנאתו של לוקח היא הלוקח כשואל עליו ומיתייב באונסא ותניא התם בברייתא כותיה דקתני נאנסו בהליכה חייב במזה פטור מפני שהוא כנשאל שכר. ונראה בעיני דלאו דוקא נושא שכר דא"כ לא ליתיב בתוכן אלא בגניבה ואבידה ונועמא משום דקייני דמיה חביבא חריפא הוא הכי הוא בגנבילה זו כמו לוקח גמור אי נמי כמו שואל שכל הנאה שלו כו: **אגבה אטמא.** הגביה ירך לקנותה ולרחות מה שמנה היא או כחושה: **אכל לא קייני דמיה כו'** לא גרסי': **קרא.** לדעת: **שקול קרא.** לקנות: **אמר להן הרי הן מוקדשין לשמים.** לפי שלא היה יודע ממי ישאל מעומדו היה רוצה לאסרן להם: **אין אדם מקדיש כו'.** דכי יקדיש אינם את כיתו כתיב (ויקרא כז). וה"ל כיון דקייני דמייהו זכו בהו כדשמואל: **כרשותא דמרייהו קיימי.** ויכול להקדישן דלא דמי (ו) לגזלן דאמרי' (ב"ק סח:) שניהן אינן יכולין להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו בכרשותו דהכא לאו מדעתא למיגזל שקליהו אלא לקנותן ויכול דלא קייני דמייהו לא סמכא דעתייהו דשמה ירלה למכרן ביותר ודעתן להחזירן ומש"ה כרשותא דמרייהו קיימי: **הלוקח ירק.** מכר מעט האדרן: **כירר והניח.** אינו אלא מתכוין לחזור ממקומו: **לחזירו א"ל.** בלא הפרשת מעשר שכבר נתחייב במעשר ואין מכר מוליא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן (פסחים ט.): **ונעשרו א"ל.** ואם"ל יחזירו למוכר שהרי מפחיתו בדמים שנתמעטו החבילה כדי מעשר: **מעשרן ונופן.** נלוי ונופן לו דמי מעשר ומחזיר את המותר בעין: **אטו משום דגמר בלבו לקנות קנה ומעשר.** בתמיה אמאי הא אפילו אי קייני דמייהו יכול להחזירן וליפטר: **רב ספרא.** הוה קרי קריאת שמע ואמר ליה הוה גברא הכי לי עסקן בכך וכך מעות וסכר למשום מיעוט דמים הוה שתיק והעלה לו דמים מרובים ולאחר מפלגו לא רלה לקבל אלא במיעוט מעות הראשונות משום דגמר בלבו להקטותו בכך. וה"ל גבי מעשר כיון דירא שמים הוא כיון שגמר בלבו זכה במקח ומתחייב (ח) במכר וכי מחזירו מחזר ומוכר לו דמי: **מתני' הסיטון.** הוא חנווני גדול שקונה הרבה יחד ומוכר לחנוויים קטנים: **סיטון.** חטין בלשון יון ומשום שקונה הרבה חטין ביחד קורא לו סיטון(ו): **מקנח מדוסיו.** בשביל שנקנך בהן היין והשמן ונקרא לחוכן וממתעטת המדה. ובכלי הלח מוקי לה לקמן: **בעל הבית.** שאינו מוכר תדיר בסיטון דיי בפשוט אחת בשנה שאינו נדבק בו כל כך: **חילוף הדברים.** סיטון פעם אחת בשנה דכיון שמוכר תדיר אין המשקה נקרא כחוכו אבל בעל הבית שאינו מוכר תדיר נקרא (ט) ומייבש המשקה בחוכו: **החנווני מקנח פעמים בשבת.** לפי שתדיר למכור יותר מסיטון ובעל הבית ואתמן לח"כ קך פירסו רבותיו. ולא הגיהה דא"כ לא ס"ל הכי שהרי הלכה כרשב"ג במשנתנו (תוספות עז.) ועוד דקמסייים בה רשב"ג דקתאמר אמר רבן שמעון בן גמליאל בשה דברים אמורים כו' ועוד אם איתא דפליג עלה אמאי לא קתני שיעוריה דקתני לעיל אלא נראה דאפילו רשב"ג מודה בחנווני אע"פ שמוכר תדיר דכיון שאינו חייב לבטוף ג' טיפין נקרא בחוכו יותר: **וממתה.** מקנח כמו וממה ה' דמעה מעל כל פנים (ישעיה כה): **משקלותיו.** אבני משקל שאוקל בהן דבר לא ובשר: **על כל משקל** (י) **ומשקל.** בכל פעם ופעם שאוקל בהן שנדבק בהן יותר מן המשקלות לפי שיש להן בית קיבול ארוך לקנמן בכל פעם ופעם: **בשה דברים אמורים.** קיטוחין הללו בדבר לא כגון בשר יין ושמן: **אכל בדבר יבש.** כגון פירות כמון ופלפלין אינו צריך לקנח שלא נדבק בהן מאומה: **לא קנה.** לבתחילה בשעבר: **קנה ופעבר.** דכיון דנמר בלבו לקנות הרי הן שלו כדלקמן ומיד מחייבי ליה מבר לבתחילה דמתי: **לחזירה לי אפשר.** אם ילה לחזור ממה שנמר בלבו לא אפשר לבתחילה לחזירה למוכר בלא הפרשת מעשרות דחזקה על מבר שלין מוליא בתחילה דמתי אמאי אפר לי אם מבר מבר הינא דמחזרה לבתחילה בגבלא וא"ל הב לי שפקר בכך וכך מעות וסבר דמשום מיעוט מעות הוה שתיק ונתן לו דמים מרובים ולאחר מפלגו לא רלה לקבל אלא בתיעוט דמים הוה דנמר בלבו לחזיר לו דמי מעשר ונתן לו דמי מעשר וגם מחזיר את המותר בעין: **אטו משום דגמר בלבו קנה ומעשר.** בתמיה אמאי הא אפילו אי קייני דמייהו יכול להחזירן וליפטר: **רב ספרא.** הוה קרי קריאת שמע ואמר ליה הוה גברא הכי לי עסקן בכך וכך מעות וסבר דמשום מיעוט דמים הוה שתיק והעלה לו דמים מרובים ולאחר מפלגו לא רלה לקבל אלא במיעוט מעות הראשונות משום דגמר בלבו להקטותו בכך. וה"ל גבי מעשר כיון דירא שמים הוא כיון שגמר בלבו זכה במקח ומתחייב (ח) במכר וכי מחזירו מחזר ומוכר לו דמי: **מתני' הסיטון.** הוא חנווני גדול שקונה הרבה יחד ומוכר לחנוויים קטנים: **סיטון.** חטין בלשון יון ומשום שקונה הרבה חטין ביחד קורא לו סיטון(ו): **מקנח מדוסיו.** בשביל שנקנך בהן היין והשמן ונקרא לחוכן וממתעטת המדה. ובכלי הלח מוקי לה לקמן: **בעל הבית.** שאינו מוכר תדיר בסיטון דיי בפשוט אחת בשנה שאינו נדבק בו כל כך: **חילוף הדברים.** סיטון פעם אחת בשנה דכיון שמוכר תדיר אין המשקה נקרא כחוכו אבל בעל הבית שאינו מוכר תדיר נקרא (ט) ומייבש המשקה בחוכו: **החנווני מקנח פעמים בשבת.** לפי שתדיר למכור יותר מסיטון ובעל הבית ואתמן לח"כ קך פירסו רבותיו. ולא הגיהה דא"כ לא ס"ל הכי שהרי הלכה כרשב"ג במשנתנו (תוספות עז.) ועוד דקמסייים בה רשב"ג דקתאמר אמר רבן שמעון בן גמליאל בשה דברים אמורים כו' ועוד אם איתא דפליג עלה אמאי לא קתני שיעוריה דקתני לעיל אלא נראה דאפילו רשב"ג מודה בחנווני אע"פ שמוכר תדיר דכיון שאינו חייב לבטוף ג' טיפין נקרא בחוכו יותר: **וממתה.** מקנח כמו וממה ה' דמעה מעל כל פנים (ישעיה כה): **משקלותיו.** אבני משקל שאוקל בהן דבר לא ובשר: **על כל משקל** (י) **ומשקל.** בכל פעם ופעם שאוקל בהן שנדבק בהן יותר מן המשקלות לפי שיש להן בית קיבול ארוך לקנמן בכל פעם ופעם: **בשה דברים אמורים.** קיטוחין הללו בדבר לא כגון בשר יין ושמן: **אכל בדבר יבש.** כגון פירות כמון ופלפלין אינו צריך לקנח שלא נדבק בהן מאומה:

מר סבר גזלן הוי. ומחיב לה להחזירה ליד הבעלים מימה הא תנן בהגחל בתרא (כ"ק דף קיח.) גבי הגונב טלה מן העדר ולא ידעו בעליו לא בגניבתו ולא בחזירתו ומנו הלאן והיא שלמה פטור וא"ר יוחנן לעדת מנין פוטר שלא לדעת מנין לא צריך א"כ ה"ג (ה) הכא אף על גב דגזלן הוי כשהחזירה ליד המיתון שלקחה הימנו יהיה פטור אומר ר"י שאני התם דמחזירה למקום המשתמר אבל הכא מלאכה בידים שמוסרה ליד המיתון כדאמרי' לעיל דאכילה מלעדת היא:

לעשרו א' אפשר מפני כו'. במעשר ראשון ומעשר עני אינו מפחיתו דבדמאי מעשרן והן שלו אלא מפחיתו במעשר שני שחייב לאכלו בירושלים ובתרומת מעשר דנותנו לכהן כדאמרי' בפרק בתרא דקוטה (דף מח.): **בי'רא** שמים עסקינן בגזן רב **ספרא** כו'. ואם תאמר כשגמר בלבו לקנות היאך מחזיר וי"ל דמחזיר מלעת המוכר: מחד

מתני' הסיטון (ו) **מקנח מדוסיו** (ו) **ומייבש המשקה בחוכו** (ט) **ומחזיר את המותר בעין** (ח) **ומתחייב במעשר** (ח) **ומחזיר** (ח) **ומחזיר** (ח) **ומחזי